

2025-05-02

Dnr:

Namn

Organisation Myndigheten för tillgängliga medier
(MTM)

Remissvar gällande MTM:s föreskrifter MTM-H 2025:103 med tillhörande författningskommentar och konsekvensutredning

Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, driver frågor, agerar kraftfullt och väcker opinion om våra mänskliga och demokratiska rättigheter. Vi arbetar för rätten och möjligheten att använda svenskt teckenspråk. Det svenska teckenspråket är av central betydelse i våra liv och avgörande för delaktighet på lika villkor i det svenska samhället.

Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) har tagit del av remissen för MTM:s föreskrifter (MTM-H 2025:103) samt författningskommentarer och konsekvensutredning. SDR ser positivt på ambitionen att tydliggöra tillgänglighetskrav för e-böcker i syfte att uppfylla de nya krav som följer av lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Samtidigt ser vi flera allvarliga brister när det gäller inkluderingen av döva och teckenspråkstalande i den föreslagna regleringen.

Bakgrund:

Lagen (2023:254) och förordningen (2023:676) syftar till att genomföra EU:s tillgänglighetsdirektiv (2019/882) och är ett viktigt steg för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan använda digitala tjänster och produkter på likvärdiga villkor. Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD), särskilt artiklarna 9, 21 och 30, ska staten säkerställa tillgång till information, kommunikation och kulturliv i det egna språket. Det gäller även svenskt teckenspråk.

Det är viktigt att poängtera att föreskrifterna som föreslås utgör **en miniminivå**, och att Sverige som konventionsstat inte är bunden att enbart uppfylla lägsta möjliga krav. Tvärtom bör MTM och andra aktörer sträva efter att gå längre än miniminivån och säkerställa jämlik tillgång utifrån de faktiska behoven i olika grupper.

CRPD betonar att stater inte får ställa **olika grupper av personer med funktionsnedsättning mot varandra**. Alla ska ges likvärdiga möjligheter till information, kommunikation och deltagande, oavsett om behovet gäller ljud, text eller visuella språk som teckenspråk. I detta sammanhang är det därför oroväckande att teckenspråk och dövas behov inte berörs alls i remissen.

I Agenda 2030 – som Sverige ställt sig bakom – sägs det uttryckligen att **ingen ska lämnas utanför** (leave no one behind). Detta är särskilt viktigt när det gäller digital tillgång till litteratur och information, där döva och teckenspråkstalande i dag är kraftigt underrepresenterade. Genom att inte inkludera teckenspråk i utformningen av tillgängliga e-böcker riskerar MTM att reproducera en redan existerande exkludering.

I SDR:s handlingsprogram 2023–2027 står det tydligt:

"Döva ska ha rätt till information och kultur på sitt eget språk i alla delar av samhället. Det gäller särskilt inom utbildning, kultur, medier och offentlig information."

"Svenskt teckenspråk är ett levande språk och måste ges samma förutsättningar som andra språk i lagstiftning, finansiering och tillgång till språkbärare."

SDR:s synpunkter och förslag till kompletteringar:

Avsaknad av teckenspråksperspektiv i föreskrifterna

De aktuella föreskrifterna nämner inte teckenspråk eller behovet av tillgång till e-böcker på svenskt teckenspråk. Fokus ligger nästan uteslutande på synnedsättning, dyslexi och tekniska aspekter kopplade till skärmläsare och metadata. Detta utesluter en viktig grupp: döva personer som har teckenspråk som förstaspråk. Ett inkluderande regelverk bör även ställa krav eller ange riktlinjer för hur digitala medier kan tillhandahållas med innehåll direkt på svenskt teckenspråk.

Otillräcklig språklig mångfald och universell utformning

"Universell utformning" måste inkludera visuella språk och inte enbart vara förankrat i text och ljud. I författningskommentarerna återkommer formuleringar om "anpassning" och "tillgängliggöring", men inget om produktion av innehåll på det egna språket. Enligt CRPD handlar tillgänglighet inte bara om att översätta, utan att få information och kultur direkt på det språk man använder. SDR föreslår därför att universell utformning tydligare definieras i relation till olika språkformer, inklusive teckenspråk.

Avsaknad av konsekvensanalys för döva och teckenspråkstalande

Konsekvensutredningen för MTM-H 2025:103 nämner inte hur föreskrifterna påverkar döva personer. De som har svenskt teckenspråk som förstaspråk tillhör en erkänd språklig minoritet i Sverige, och borde omfattas av en särskild konsekvensanalys. Utan en sådan riskerar föreskrifterna att reproducera exkludering.

Ingen dialog med dövas organisationer

Det framkommer inte i remissmaterialet att dialog förts med SDR eller andra relevanta organisationer för teckenspråkstalande. Eftersom det är en stor språklig grupp med särskilda behov och rättigheter enligt CRPD och den svenska språklagen, måste MTM i framtida arbete involvera dessa aktörer i både utformning och uppföljning av tillgänglighetsregler.

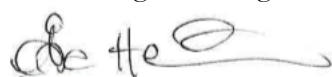
Förslag till åtgärder:

- Inför ett tillägg i föreskrifterna som tar upp tillgänglighet på svenskt teckenspråk
- Komplettera konsekvensutredningen med analys av hur döva påverkas
- Se över definitionen av universell utformning för att inkludera visuellt språk
- Skapa forum för samråd med dövas organisationer i framtida revideringar

Avslutning:

SDR ställer sig bakom syftet med regleringen, men betonar vikten av att e-böcker och digitala medier måste utformas med hänsyn till hela språkliga mångfalden i Sverige. Svenskt teckenspråk är en grundläggande del av detta lands språklandskap och måste få ett tydligt erkännande också i arbetet med tillgänglig digital kultur. Regelverken får inte bygga på en miniminivå – de måste återspegla Sveriges åtaganden i konventioner och mål om jämlikhet och icke-diskriminering. Alla ska kunna ta del av information och kultur på sitt språk – utan att olika grupper ställs mot varandra.

Med vänliga hälsningar

Åsa Henningsson, förbundsordförande
Sveriges Dövas Riksförbund

Kontakt: Tommy Aldergrim, intressepolitisk handläggare tommy.aldergrim@sdr.org

